

آقای پیشه ورینین ملی وظیفه اداره سینده ملی نظام خدمتی حقینده سؤیله دیگی نطقین خلاصه سی فقط توپلارین آغزیندان چیخان سؤز حقیقتدیر!

دوئن ملی قوشونلار وزیر لیگی طرفیندن ملی وظیفه اداره سینده آذربایجاندا ملی وظیفه چاغیریشی مناسبتیله بیر جشن مجلسی ترتیب ندیلیمیشدی. بو مجلسده ملی مجلسین رئیسی، ملی حکومتیمیزین باش وزیر، وزیرلر و شهرین مختلف طبقه لرینین نماینده لری شرکت نتمیشدیلر. بوندان باشقا یوگوسلاوی مطبوعات نماینده سی ده شرکت نتمیشدی. سحر ساعت ۹/۵ ملی مجلسین رئیسی آقای شبستری مجلسی آچاراق ملی حکومتیمیزین باش وزیر، آقای پیشه وری یه سؤز وئردیلر. آقای پیشه وری آشاغیدا خلاصه سینی نشر نئدیگیمیز نطق سؤیله دی.

(من نله فکر نلیرم که، بو بویوک قدم که، بیزیم ملی حکومتیمیز گؤتوروب، بیزیم آزادلیغیمیزی و گلجک سعادتیمیزی تأمین نله مک ایچون بویوک مطالعه لر و مباحثه لردن سونرا بو نتیجه یه گلیب چیخیمیشیق که، آزادلیغی خلق گرک نوز قوه سیله ساخالاسین. خلقین اگر نوز قوه سی اولمازسا آزادلیق، مفت و زحمتسیزده وئرلیسه، اونو ساخالماق اولماز.

ایندی بیزیم نهضتیمیزین ایراندا بویوک تأثیری اولموشدور، لکن ممکن دور که، بو آنی بیر تأثیر اولسون. بیز بو کیمی تأثیرلره نوزوموزو دلخوش نده بیلمه ریک. هر حالدا خلقه بیر بویوک اتکاء لازمدیر. بودا ملی قوشوندان عبارتدیر. خلقیمیز نوز آزادلیغینی، هر شکله اولورسا اولسون، فقط نوز قوه سی اولان ملی قوشون گوجو

ایله حفظ نتمه لیدیر. قوی بوتون دنیا بیلسین که، آذربایجان ملتی یاشاماق ایچون نولمه که حاضرلانیشدیر. خلقیمیزی ادبار، فلاکت و بدبین لیکده ساخلاماق ایسته یین تهران مرتجع حکومتی بونو حس نتمیشدیر که، آذربایجاندا بیر ملی قوه وار. او بو قوه نی اورتادان آپارماق ایچون مختلف وسیله لره ال وورموشدور. ایندییه قدر او منتظر ایدی که، بو نهضتی نظامی قوه ایله آرادان آپارسین. او یولدان مایوس اولاندان سونرا دیپلوماسی چاره لره تشبث ندیب خلقین باشی اوستوندن نوز فکرنی اجرا نتمگه چالیشیر. بیزیم جوابیمیز ساده دیر. بیز او ملی قوشونوموزا دایاتیب مسئله نی نوز گوجوموز ایله حل نده جیبیک.

بیز ملی قوشونوموزو یاراتمالیق. بو قوشون ایله آزادلیغیمیزی و داخلی امنیتیمیزی حفظ نتمه لیبیک. ایندییه قدر بو ایشی فدائی قوه لری گورولر و فداکارلیقلادا گورولر. اما اگر تهران مرتجع حکومتی ایسته یه که، آذربایجان آزادلیغینی بوغا، اوندان آذربایجان خلقی او حکومتی ازیب و تهراندا آذربایجانی تانیماغا یارار بیر حکومت یاراتماغا چالیشماقایدیر. (شدتلی آقیشلار)

بیزیم قاباغیمیزدا یکی یول دورور. یا گرک موافقت اولونسون که، بیز آزادلیقلا اقتصادی، معارفی و ملی وظیفه لریمیزی اجرا نده ک. اگر بو ایشی اجرا نتمگه قویمازسالار، او وقت بیز نوزوموز مجبوروق تهرانا گنده ک، اورانی آلاق، آزاد و دموکرات بیر حکومت قوراق و نوز خلقیمیزین ملی آزادلیغینی بو یولیه تأمین نده ک. بو بیزیم بویوک وظیفه میزدیر. (گورولتولو آقیشلار)

بورادا ایندییه قدر یکی دفعه نظام وظیفه سابقه سی اولوبدور. بیرری رضاخان دؤره سینده اولموشدور که، خلق اونو بویوک نفرت ایله قارشیلایمیش و بو ایش علمامیزدان بیر نچه سینین ده توقیف و تبعیدینه باعث اولموشدور. چونکه خلق او دستگاها اینانا بیلمیردی و حقی ده وار ایدی. بیرده بو اوخرده اولموشدور که، خلقی زور ایله نظامی آپاریردیلا. ایندی شهرلر و کندلریمیزده هامی اورکدن ملی قوشونا گیرمک ایچون داوطلب اولوب قوجا کیشیلر بنله نظاما داخل اولماق ایستیرلر. بورادا

منیم یانیمدا یوگوسلاو مطبوعاتینین نماینده سی اوتورموشدور. اونون اظهارینا گؤره بیزیم خلقیمیز ایله یوگوسلاویا ملتی آراسیندا بیر اوخشارلیق واردیر. اورادا خلق آلمان اشغالی دؤره سینده مارشال تیتونون اطرافینا توپلانیب ملی آزادلیغی یارادیلار. اگر چه بیز اوقدر قهرمانلیق گؤستره بیلمه میشیک، ولی حقیقتده بیزیم خلقیمیز بؤیوک و قهرمان بیر خلقدیر. اونون هنج و جهله تهران، اصفهان و باشقا ینرلرین اهالیسی ایله اوخشاریشی یوخدور. او، یوگوسلاو خلقی کیمی نوز آزادلیغی اوغروندا مبارزه یه قالمیشدیر. او فارس دنیل، فارسرادان فرقلیدیر. دونن کی تظاهرات نشان و نردی که، خلقیمیز نوزونو تانیب و نوز ملیتینی تشخیص و نریشدیر. آزادلیغین معناسینی دوشونوب و اونون قدر و قیمتینی درک نله میشدیر.

کنچن گون من آقای ایپکچیان ایله صحبت نلیردیم. او دنیردی که، فدائی قوه لری زنجانا وارد اولماق همان تهران مرتجعلری قاجماق تدارکو گؤروردولر. ایندی ده اگر یوز نفر قزوینده تاپیلسا، اونلارین هامیسی قاجاققلار. من تهراندان متعدد مکتوبلار آلمیشام. بو مکتوبلاردا یازیرلار که، سیز حرکت نتمک همان تهرانین داخلینده بؤیوک انقلاب وجوده گله جکدیر. مرکزی حکومت بیزی بو ایشه وادار نده رسه، بوتون ایران خلقلری اسارتدن خلاص اولاجاقلار. اما بیلمه لیسیز که، بؤیوک آرزولاری غیرمنظم قوه ایله انجام و نریمک اولماز. بیزیم گرک توپوموز، طیاره میز و هر جوره سلاحیمیز اولسون. بیز نویمیزین پالاسینی ساتیب تانک، توپ و طیاره آلمالییق. ایران آزادلیغی آذربایجان آزادلیغیندان آسلیدیر. خلقین میلرجه تلگرافینا جواب و نریمکه حاضر اولمییان مرتجع صدر و حکیمی حکومتی بیزین نهضتیمیزین سایه سینده اصفهاندا و ایرانین باشقا شهرلرینده انجمن ایالتی و ولایتی انتخاباتینا حاضر اولدو. هال بو که، بوندان قاباق بو قانونون اجراسینا آیری قانونلارین مانع اولدوغونو سؤیلیددی. بیز ایکی یول آیرینجیندا بیز. یا گرک تهران حکومتی آزادلیق یولو ایله گنده و بیزیم آزادلیغیمیزا مانع اولمییا. اگر گنتمه یه بیز اونولا گنتمیه جییک و اگر ممکن اولسا اونو یخیب یزینه بیر دموکرات رژیمی یاراداجاییق (آلقیشلار). بیز

ممکن دور نچه گون موقتی حالدا چتینلیک چکک و اقتصادی فشاردا گۆزه ک. ولی بویوک ایش گۆرمک ایسته یه ملت گرک بو کیمی فشارلارا تابلاشسین. محاربه موقعینده گۆزدوک که، روسیه ملتی و باشقا ملتلر نقدر فداکارلیق گۆستریدیلر. بیز اونلاردان عبرت آلمالیق.

دوننکی میتینگ و اطرافدان گلن تلگرافلار و کاغذلر بویوک احساسات نشان وئریردی. آذربایجان خلقی همیشه نوز آزادلیغینا علاقه نشان وئریشدیر. صفویه نهضتینی یکی یا اوچ شیخ وجوده کتیردی. اونداهله دموکرات فرقه سی ده یوخ ایدی. بیزیم ایسه منظم، قدرتلی بیر فرقه میز اولدوغو حالدا داهای بویوک اوردو یارتماغا قادریک. ملتیمیزین بویوک کنجیمیشی واردیر و بیر داهای دنیایا گۆستره چکدیر که، صادق، صمیمی، فداکار، قدرتلی و دواملی بیر ملتدیر. او قدردان و صمیمیدیر. اونا فقط بیر باشچی لازم ایدی و ایندی او باشچی فرقه میز اولماق اوزره وجوده کلمیشدیر. اعتراف نتمک لازم دیر که، فرقه خلقیمیزی بو بنش آیدتینده چتین لیکلردن و ایری بوروق یوللاردان کنجیرتمیش دیر و گلجکده ده کنچیره چکدیر.

تهران حکومتی بیر گون فرخی بویوک اختیارات و پول ایله گۆنده ریردی. بیر گون ده بیاتی. بیات آقای سراج میرین نوینده بیزه دنیردی که، بیز سیزین مختاریتیزی تأمین ندیریک. بیز اونا دندیک که، سیز بو گون دنیرسیز و صباح انکار نده بیلرسیز. بیزه ایسه حقیقی تضمین لازم دیر. او ایسه ملی خلق قوشونو اولای بیلر. "حقیقت ایسه همیشه توپون آغزیندان چیخار". بیر ملت حقیقی فقط توپ و گولله وسیله سیله نشان وئر بیلر. آه و ناله یه کیمسه باخماز. بیزیم حکومتیمیز دموکراتیک حکومتدیر. بوتون طبقه لرین حکومتیدیر. قوی روحانیلر و بوتون طبقه لر ال-اله وئر سینلر و مختاریتیمیزی قوروسونلار. قوی جوانلار ملی قوشوندا شرکت نله سینلر و قوجالار اونلارا لباس، پالتار و جوراب گۆنده رسینلر. بیز بو یولدان خیر گۆزه بیلریم. نجه که، ملی حکومت قورولان گون وعده وئر دیک که، خلقیمیز مال، جان

و ناموسونو حفظ نده جیبیک. حتی دکاتلارین قاباغیندا یاتاجاغیمیزی دا وعده و نردیک. هامی بیلیر که، و نردیگیمیز وعده یه مردلیک ایله عمل نتمیشیک. ایندی ده خلقین مالینی و ناموسونو حفظ نله مگه قول و نریریک و قولوموزون اوستونده دوراجاییق.

بیز افتخار ایله دنیه بیلیریک بوتون خلق بیزیم آرخامیزدادیر. کندلینین و کارگرلرین هامیسی، شهرین متوسط طبقه سی، بلکه ده عالی طبقه سی عمومیتله بیزیم دالیمیزدا دیر.

خلق بیرلشه چکدیر. بیز بونا اینانیریق. بورادا گرک قانون حکم سورسون و قانونو حفظ نتمک ایچون ده توپ و تفنگ لازمدیر. اودور که، ملتی ملی قوشون سیرالارینا گیرمگه تشویق نده ک. بیز دنمیریک که، قاباقدا محاربه وار و محاربه نده جیبیک. بیز درخشانی بورادا اولان گون دنمیشدیک که، محاربه اولمییاجاق. اما اگر محاربه نتمک ایسته سه لر. بیز بیر نفر قالانا قدر موفقیت یولوندا چالیشاجاییق. ایندی ده فکر نلیریم که، محاربه اولمییاجقدیر. اما بیز نوزوموزو گرک حاضرلایاق. دالی چکیلیمک یوخدور. اگر بیزیم آزادلیغیمیزا تجاوز اولسا، هامیمیز گندیب ساواشاجاییق. هامیمیز گرک نوزوموزو حاضرلایاق، تا هنج کس* بیزیم آزادلیغیمیزا و حقیمیزه تجاوز نتمگه جسارت نتمه سین. اودور که، آقارلدان خواهش ندیریم که، هر کس نوز یئرینده بیر میلغ اولسون. خلقی باشا سالیسین، تا ملی قوشون یاراتسین. قوشون کوچه دن کنچنده خلق اونو گل دسته لريله استقبال نله سین. قوی وطن آزادلیغی یولوندا فداکارلیغا حاضر اولان جوان لاریمیزین باشلارینا گلرر توكولسون. قوشوندا گرک قانون نوزوندن اولسون و بوتون قانونو یاشاتمیش اولاتلار نظاما گنتسین. قوی هامی نظامی لباسی گنیسین. من نوزومده گنیه جگم. قوی هامی بیلسین دنیادا بیر ملت وار که، اونون بوتون افرادی، آرادو کیشی نوز آزادلیغینی مدافعه نتمک ایچون سلاح گوتورموشدور. حکومت ایله خلق آراسیندا اختلاف اولمامالی دیر. گرک خلق نوزو

* - بو کلمه بو کتابدا (کس کس) ۲ دفعه یازلمیشدیر. - یاشار آذری

حکومتین حفظ نتسین. بیز ممکندور اشتباه نده ک، ولی بو اشتباهلاری دوزلده جکلر. قوی روزنامه ده، تلفوندا، تلگرافدا بیزیم اشتباهلاریمیزی دنسینلر، تا دوزلده ک. بیز باشی اوجالیقلا دندیکلریمیزی انجام ونرمیشیک. ایندی بیزیم دشمنلریمیزی بیزی ننجه نفر ماجراجو آدلاندیرانلار بنله بیزه بیر ایراد تاپا بیلیرلر. اونلار فقط کیچیک بهانه لر توتورلار. مثلا دیل مسئله سینی بیزه گناه بیلیرلر. او آقالار بونو بیلمه لیدیرلر که، آذربایجانلی فارس دنیل و نوزونه مخصوص دیلی واردیر. زور ایله ده اونو فارس نله مک اولماز. بیز چوخ بویوک موفقیتلر قازانمیشیق. بیزیم ایشلریمیزی قاباقدان گنده جک. نولکه میز ایسه طبیعی ثروتدن چوخ زنگین بیر نولکه دیر. جغرافیائی نقطهء نظرندن تجارتنی یوللار اوستونده واقع اولموش بیر مرکز دیر. نولکه ده داخلی آیری سنجگی لیق آرادان کندیب واحد، متحد بیر خلق عمله گلیمشدیر. بو بیرلیگی حفظ نتمک ایچون، یینه ده تکرار ندریم، قوشون لازمیدیر. بیز نویمیزین فرشین، اسبابینی ساتمالی اولساقدا، گرک اسلحه آلاق و ملی قوشونوموزو وجوده گتیره ک، آزادلیغیمیزی ساخلیق؛ یئری گلرسه تهرانا کندیب آزادلیق علیهنه مبارزه نده ن ارتجاعین اوجاغینی داغیداق؛ تهرانلیلار ایچون ده دموکراتیک حکومت قوراق. (اوزون سوره ن گورولتولو آقیشلار).

آقای پیشه وریدن سونرا آذربایجان تجارینین آغ ساقالاریندان آقای حاجی علی اکبر صدقیانی حاضر اولانلاری تبریک ندیب بوتون خلقالار بو بویوک خوشوقتلیک ایله استقباله حاضر اولدوغونو سویله دیلر.

آقای صدقیانیدن سونرا آقای بادکان- فرقه نین مرکزی کمیته سی صدر معاونینه سؤز ونریلدی.

آقای بادکان: آقایان محترم! آقای پیشه ورینین او قوی نطقیندن سونرا من نوزومه حق ونرمیره م که، دانشنام. اما من ایستیره م دنیه م که، مولای متقیان علی بن ابی طالب علیه السلام بویورور: الحیات تحت ظلال السیوف. دیرلیک قیلینجلارین سایه سینده دیر. نجه که، آقای پیشه وری بویوردولار همیشه بورادا نظام وظیفه یه

چاغیریش اولاندا گوروردوز که، آژانلار گنديرديلر خلقی نویندن چکیب گتیریردیلر. بونودا مرتجطرده گوردولر که، دونن اون بنش مین نفردن چوخ آدام گلیمیشلر که، ایستیردیلر داوطلب یازیلسینلار. بیزه پیشنهادلار گلیبیدیر که، قوجالار داوطلب اولورلار و یا خلقدن پیشنهاده گلیبیدیر. من بورادا رسماً پیشنهاده ندیرم که، هامی نظامی پالتار گنيسين و اداره سينه ایش باشینا گنتسین. اونا بناءاً من امیدوارم و امینم که، آذربایجان خلقی نوز آزادلیغینی حفظ یتمکدن نوتری نه تک نظاما گنتمه که، بلکه نولومه ده حاضردير. هابنله آقايان تجار و علما طرفیندن ده بو خصوصدا بویوک علاقه گورسه نیر و آقای پیشه ورینین بویوردوغو کیمی، امینم که، گلجکده بویوک وحدت ملی عمله گله جکدير. ایندیکی بحران موقتی دیر. بو، رژیمي دکیشدیرمک سایه سینده دیر. بو کیمی موقعترده اقتصادی رابطه لر قیریلار؛ بحران عمله گلر. اودور که، بیز گره ک بونا دوزه ک و ال-اله ونره ک و گلجکده بو گونکو طبقه لر آسایش ایله یاشاسین. بیز هنج بیر طبقه یه امتیاز قائل دنلیک. (آقیشلار)

آقای بادکاندان سونرا سردار ملی ستارخاتین اخویسی آقای حاجی عظیم خان بنله دندیلر: من بو وقتیمده حاضرانم تفنگ گوتوره م و هر بیره بویورسالار گنده م. بیز نوله نه جک ملته خدمت نده جییک بیز ملتین و اوکندلی قارداشلارین نوکری یک. (شدتلی آقیشلار)

ملی مجلسین رئیسی معاونی آقای رفیعی (حاج نظام الدوله) قیسا بیر نطقده دندیلر: بنده کمال افتخار ایله بو فرقه و حکومته وارد اولماغا موفق اولدوم. من اولیندن حس نله دیم و تمام عمل و قراین ده نشان ونریرر که، منیم آنلادیغیم کاملاً درستدور. من ده ملاک طبقه سی و نوز طرفیمدن بو ایشی تبریک ندیرم. من متأسفم که، نوز سننیم اجازه ونریمیر؛ اما نوه لریم وار که، بو فیضی درک نده جکلر.

آقای بادکاندان سونرا آقای قلی خان بورجالو- قارا پاپاق نلی طرفیندن آذربایجان آزادلیغینی دفاع نتمک یولوندا اولنلین حاضر اولدوغونو بیان نتدیلر.

بو موقعده ملی قوشونا آد یازدیرماغا گلنلرین آدلارینی ثبت نتمگه باشلاندی. معارف وزیریمیز آقای بی ریا مرتب ستونلارلا محوطه ده متوقف اولان داوطلبلر ایچون مهیج بیر نطق ایراد نئدیلر. مجلس ساعت ۱۱ ده سونا یئتیشدی.

بو گوندن اعتباراً بیر طرفدن جوانلار دسته- دسته ملی وظیفه یه یازیلیر، او بیرری طرفدن اولناری تشکیل نتمه گه مأمور اولان افسرلریمیز اولناری قبول نده ره ک واحدله بولور و اولدن تهیه ندیمیش نقشه اوزره ملی قوشون تشکیلاتینی وجوده گتیریرلر.

بیری گلیمیشکن بونودا قید نتمه لیبیک ملی قوشونوموزون تشکیلینده افسر مسئله سی چوخ بویوک اهمیته حائز ایدی. ارفعین خاناننه سیاستی نتیجه سینده اوچونجو لشگرین افسرلری نوز درجه و مقاملارینی الدن ونرمک قورخوسوندان آذربایجانی ترک ندیب گنتمیشدیلر. قالانلارین دا سایبی اوقدر آزایدی که، اولنارین واسطه سیله قوشون تشکیل نتمک ممکن اولابیلمزدی.

بو موقعده ایران آرتشی تشکیلاتینین فسادی و ارفعین آپاردیغی خاناننه سیاست اوزریندن تنگه کلیب فرارا مجبور اولان ایران افسرلری، نهضتیمیزین محکم لیگینی و ایره لی گنتمه سینی نشیدیب دسته- دسته بیزه ملحق اولوردولار. هله فدائی حرکتی باشلانان گونلرده بو افسرلردن بویوک استفاده لر گورونموشدو. عمومیتله بیزیم طرفه پناهنده اولان افسرلر ایران آرتشینین ان فعال، ان صمیمی و ان فداکار کادروسونو تشکیل نده ن، یاخشی تحصیل گورموش جوانلار ایدی. بونلار مخصوصاً سیاسی مفکوره و آزادخیواهاننه روحیه یه مالک ایدیلر. اونا گوره بیزیم ملی قوشونوموزون تشکیلینده اورکدن چالیشماغا باشلادیلار. بونونلا بنله افسر آزلیغی شدید بیر صورته احساس اولونوردو. بو احتیاجی رفع نتمک ایچون، تعجیلی بیر صورته، حربی مکتب یارادیلیب، فدائی جریانیندا یارارلیق گؤستره ن سوادلی

جوانلارین تحصیلینه اقدام اولوندو. دیگر طرفدن اوزون مدت قوشوندا خدمت نده ن گروهبانلارا افسر لیک وظیفه سی تاپشیریلماقلا، افسر مسئله سی ساده بیر صورتده حل ندیلیمیش اولدو.

قوشونون لباس و لوازماتی ایسه، ملی حکومتین کارخانا و صنایعه اولان علاقه سی سایه سینده، چوخ تنز بیر صورتده تهیه ندیله بیلدی. بو ایش او قدر سرعتله انجام تاپدی که، قوشون ایشیله مشغول اولان افسرلر نوزلریده حیرتده قالدیلار. زیرا دونن کنددن چاریق ایله گلن کندلی بالاسی، بوگون قوشون پالتاری گنیب نچه ای تعلیم گؤرموش بیر قوشون فردی کیمی، رسمی کنچیدلرده اشتراک نتمکله نوزونون استعدادینی بروزه و نردی.

کتاب منبع سی: شهریورین اون ایکی سی

۱۳۲۴ - ۱۳۲۵

آذربایجان دموکرات فرقه سینین بیرنجی ایل دونومی مناسبتیله

مرکزی تبلیغات شعبه سینین نشریه سی

تبریز ۱۳۲۵

تایپ الیین: یاشار آذری

کتابخانانین اینترنت آدرسه: <http://www.javaan.net/nashr.htm>

پست آدرسه: BM IWSN, London WC1N ۳XX, UK

ایمل آدرسه: yasharazarri@yahoo.com

نشر کارگری سوسیالیستی نین مسنوله: یاشار آذری

تایپ الیین تاریخ: ۱۳۸۵